

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Râul Sfânt

— Meditație —

de Pr. Gh. Perva.

Cât de ușor și nesilit îți îndreaptă gândul, în spre ceace e lucrare a Duhului Sfânt, icoana luată din natură de Domnul Hristos, și rânduită în evanghelia prăznuirii Duhului Sfânt! Iată: „râuri de apă vie.” „Celace crede în Mine: râuri de apă vie vor curge din pântecul lui. Iar aceasta a fost zis-o despre Duhul...” (Ioan 7, 38-39).

Râul de apă bună și răcoritoare, râul în a cărui pânză de apă te poți privi, apa, care curăță și spală, umezește și pătrunde în toate, pe care o găsești din crăpăturile cele mai mici și mai adânci ale pământului și până în albastrimea cerului, — apa, elementul care după Thales din Milet naște și prefăce toate lucrurile, — redă bine imaginea Duhului Sfânt, „carele pretutindenea este și toate le ’mplinește.” Doar focul mistuitor, celalalt element, care, după Heraclit, deasemenea era originea tuturor realităților, și sub forme căruia chiar s’a pogorât Duhul Sfânt în ziua cincizecimii, mai redă așa de bine această imagine.

„Vorbele ieșite din gura omului sunt ape fără fund; izvorul înțelepciunii este un șiuvoi care dă peste maluri.” (Pild. 18, 4). „Căci eu voi vărsa apă peste pământul însetat și pârăe de apă în ținut uscat. Vărsa-voiu din Duhul meu...” (Is. 44, 3). — Orice sfat bun, orice operă mântuitoare, e un râu de apă vie: revărsare de Duh Sfânt.

Dar, râul cel mare, fluviul sfânt al omeniei, care fertilizează golul sufletelor, e sentimentul religios și, în ultima analiză, Creștinismul.

Intocmai, după cum orașele cele mai înfloritoare, holdele cele mai roditoare și de preț sunt acelea de pe marginea apelor, tot așa, și ceace a săvârșit omenirea mai mare, a să-

vârșit nepierzând din ochi malurile acestui râu: Creștinismul. Profeții au prevăzut acest lucru, spunând: „Și voi odrăsli, ca iarba pe malul pâraelor și ca pajștele dealungul șiuvoaielor!” (Is. 44, 4); „... va fi ca arborele răsădit lângă ape, care-și întinde rădăcinile pe lângă râu și nu șite când vine arșița; frunzele lui sunt verzi, la timp de secetă nu se teme și nu contenește a rodi”. (Iov, 17, 3).

Râul Creștinismului, al sentimentului religios, urmărit în cursul istoriei, a fost el, când mai tulbure când mai limpede, când gata să se reverse când gata să se săcătuiască: „pe mine, izvorul apei celei vii, m’a părăsit, și și-au săpat fântâni sparte, care nu pot ținea apă” (Ier. 2, 13); totuși, fiindcă e un râu mare, n’a secat și nu va seca niciodată: „Oare, seacă apele ce vin de departe și sunt reci și curgătoare?” (Ier. 18, 13).

Cât trebuie să urci prin pădurile istoriei, ca să dai de izvoarele religiozității! Mergând în susul acestui râu, întâlnești o mulțime de pâraiașe, cari și-au vărsat apele aci: mitologia greacă, misteriiile egiptene, tradițiile iudaice.

Râul cel viu al Creștinismului, nu va seca și pentru că, are „ape reci și curgătoare”; ape, învățători, cari încontinuu se înnoesc, țin pas cu vremurile și se fac acceptabile.

Sub forma atâtor și atâtor unde, nu e decât acelaș râu: Orbul dela Siloam, se mântuește deschizându-și ochii, iar Saul din Tars, orbind.

„Apele” Creștinismului, nu sunt ape de smârcuri și hârtoape. Apa Creștinismului, e o apă, care, chiar tulburată din când în când, totuși reflectează Cerul.

Râul acesta nu seacă. Seacă și sunt ab-

sorbite de pământ, numai apele lăsate de puhoai, de vijelii și de ruperile de nori.

De aceea, să nu încerce nimeni a-i schimba cursul, ori să-i pună diguri în cale. Vine prea de departe pentru ca să i se poată face ceva!

Doamne, grăbește-ne pașii în spre apa aceasta, ca pe aceia ai „cerbilor“ în spre isvoarele limpezi și vii!

Rugăciune

De Pr. Teodor Sărac, Fughiu-Bihor.

Rugămu-Te, Sfinte,
Cu rugă fierbinte :
Viața ne scapă,
Cu haru-Ți ne-adapă ;

Ridică-ne gândul,
Ne'naltă avântul
Spre sfere divine,
Cu Ceruri senine !...

Iubirea-Ți curată
Spre noi o arată ;
Din inimi ne scoate
Ispitele, toate,

Și fă să'nflorească,
Din nou să rodească,
Virtuțile sfinte,
Prea bune Părinte !...

Umblarea în Duh

(Gal. 5.²⁵)

de pr. Petru Bogdan

În Elveția, între munți foarte înalți, se află niște văi închise și ferite de orice adiere de vânt: „văile morții“. În ele — din cauza că aerul zătonește multă vreme, oamenii sunt mai toată viața bolnavi și mor mai curând ca pe altura.

Inchise în valea unei vieți fără Dumnezeu, așa sunt și sufletele peste care nu suflă vântul Duhului Sfânt: bolnave și moarte în fărâdelegi.*) De aceea se și numește viața noastră pământească, valea plângerii, a suferinței, a morții spirituale căci îi lipsește — sau mai precis, nu vrea să primească — darul „Duhului, care face viu“ (Io. 6.63). Acest har e leacul și singura cale spre vindecare.

Și totuși, ființa vremilor de azi caută pe alte căi să facă mai suportabilă, mai fericită această viață :

Scrisorile dela cei dragi nouă ne vin mai repede acum, căci străbat pământul, apa și aerul cu sute de kilometri pe ceas. Ascultăm la Radio glasul și veștile pământului întreg. Avem unelte și mașini agricole, mult mai bune ca înaltașii noștri. Medicina a ajuns până acolo, că scoate și pune la loc anumite

părți din corpul omenesc, extirpând boala... Dar, oare, putem noi zice că avem viață mai lungă și suntem acum mai fericiți? Nu! Ba, dimpotrivă. Viața nu este mai scurtă și mai nefericită: alergăm după fericire, dar nu pe calea unde o putem afla.

Atâta rău în lume, atâta boală spirituală nu se poate risipi, decât cu suflarea mântuitoare a Duhului Sfânt, care, într'o măsură ne lipsește și Țării noastre. Se plânge lumea, că la noi e criză, sărăcie; la noi unde taințele munților sunt pline de bogății și câmpurile gem de roade, ca nicăiri alt undeva! Dar să nu uităm, că vina nu o poartă criza materială, ci criza morală, sărăcia duhului, neomenia, neîncrederea, frauda și o mulțime de alte păcate. Remediu eficient ar fi primirea Duhului Sfânt în sălașul sufletului românesc. E atât de simplu. Și ar da roade nebănuite.

Dar, precum odinioară învățăceii lui Iisus stăteau ascunși de frica Iudeilor, tot așa și noi stăm închiși în casa grijiilor noastre mărunte: ce vom mânca și cu ce ne vom îmbrăca; și noi ne temem în faptele noastre. Puterea vivificatoare a Duhului, însă, ne-ar da — precum Apostolilor la Cincizecime — îndrăzneala de a ne schimba viața și a face din noi înșine biserici ale Duhului Sfânt (I Cor. 3.¹⁷). Și, astfel, n'am mai trăi într'o veșnică vale a plângerii, ci în fiecare casă și ogradă și în țara toată s'ar strămuta un colț de Rai.

Dar cum ne vom schimba? Cum vom primi puterea Duhului, care să ne îndrume pe calea adevărului și să ne facă mai fericiți?

Mântuitorul a rostit în acest sens trei îndemnuri către învățăceii săi (Fapte 2. 4 și 8) care trebuie să le auzim și noi.

Primul îndemn: „De Ierusalim să nu vă depărtați“.

Ca și Sf. Apostolii, care au ascultat acest îndemn și nu s'au depărtat de Cetatea Sfântă, avem și noi câte o cetate stântă în fiecare sat: biserica, pe Altarul căreia se jertfește și astăzi Hristos, ca odinioară în Ierusalim, și de care să nu ne depărtăm. Nu, căci într'ansa petrece Iisus printre noi, ca pe vremuri în mijlocul mulțimii. În biserică ne învață El Evanghelia Sa — și-L putem auzi grăind, și-L putem urma. În acest Ierusalim ceresc săvârșește Mântuitorul fapte tot așa de mari, ca și în Ierusalimul pământesc — și putem să ne bucurăm și noi de faptele lui. Aci ne împărtășește Domnul darurile sale tuturor — și de acest Ierusalim, de sf. biserică, ne poruncește să nu ne depărtăm.

Cercetarea sf. Biserici în dumineci și sărbători a fost o virtute aleasă a strămoșilor și părinților noștri. De aceea au și fost mai ajutoarați de Duhul Sfânt, mai tari în ispite și mai îndrăzneți în fapte mari. Ei, de acolo din umbra crucilor sub care zac, ne îndeamnă: nu vă depărtați de biserică, pe care noi am slujit-o cu atâta credință!

Al doilea cuvânt al Mântuitorului: „Ci veți lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi“...

Aceasta e urmarea slujirii, cu credință și cu jertfire de sine, a bisericii, în care încă la botez am fost pecetluiți cu Duhul Sfânt. Am primit focul imaterial al Duhului, precum jertfa proorocului Ilie a primit foc din cer. Și precum Apostolii, luând putere la Pogorirea Duhului Sfânt, au devenit stăpâni pe ei înșiși și au primit putere asupra celui Rău, tot astfel și noi, primind această putere, cu aceste arme ale lui Dumnezeu, — cu adevărul, cu dreptatea, cu credința, cu rugăciunea — vom lupta împotriva duhurilor răutății (Efes. 6.¹²). Ce slujbă măreață ni s'a dat să pl-

*) O mie de pilde: Dr. Gr. Gh. Comșa, Dr. N. Popovici și Dr. Gh. Popovici.

nim. Să scoatem pe cel rău afară din noi și din lume. Să nu mai stăpânească Satana, durerea, nefericirea pe pământ, ci să stăpânim noi, cu Hristos împreună. De astfel de oameni are El lipsă, ca să înalțeze lumea. Nu vreți, oare, să fiți voi vasele cele alese, în care să se sălășuiască puterile veacului viitor, despre care vorbește Scriptura (Evr. 6.₅)?

În fine, al treilea îndemn al lui Iisus este: „Și veți fi mie mărturie în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginile pământului“.

În acest îndemn este pricina cea mai de seamă a mântuirii și fericirii noastre, căci „tot cece va mărturisii întru Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului va mărturisii întru dânsul înaintea îngerilor lui Dumnezeu“ (Lc. 12.₈). Așa grăește Domnul, chemându-ne să-l mărturisim cu viața noastră cinstită și neprihănită, cu faptele noastre. Așadar, de trăim cu Duhul, cu Duhul să și umblăm“ (Gal. 5.₂₅).

Ca niște pelerini la Locurile Sfinte, să ne ostendim și noi a căuta urmele sfinte ale lui Hristos și să umblăm pe aceste urme. Dar, putea-vom fi blânzi, buni, iubitori și față de neprieteni? Am putea noi să facem viața noastră vrednică de viața lui pe acest acest pământ? Dacă da, atunci am plinit și al treilea îndemn al lui Iisus: L'am mărturisit cu adevărat, până la marginile pământului.

Un mare astronom spunea: Dați-mi un punct de sprijin și voi răsturna pământul. Noi am primit acest punct de sprijin, ca să răsturnăm domnia răului, să înolm sufletul lumii actuale, să aducem fericirea între oameni: este *Darul Duhului Sfânt!*

Urmați cele trei îndemnuri, pe cari Mântuitorul le-a rostit ucenicilor înainte de a fi întăriți cu Duh Sfânt, și veți izbuti să reinolți cu putere de sus lumea învechită în rele.

Lugojule, până când?

De Pr. Andrei B. Andraș

În organul „Biserica și Școala“ ni se arată: cum cu concursul unor intelectuali să fac treceri dela noi la unieși și se pricinuește tulburare sufletească în credincioșii noștri din părțile Aradului.

Ar fi timpul să se termine cu aceste pescuiri în apa turburată tot de intelectualii din chestie.

Despre temeiul istoric-dogmatic al bisericii gr.-catolice nu vorbim, au spus-o aceasta alții mult mai competenți, au spus-o începând cu 1698 și până astăzi, mulți iubitori de neam și lege, cari au scos la lumină marea răfăcare a fraților noștri înstrăinași. Dar așa se vede, „ochiilor se țin închisi, că văzând să nu vadă și urechile lor astupate, ca auzind să nu înțeleagă, (Ioan 12 v. 40), căci altcum nu ar face ceeace fac: „înconjură marea și pământul, ca să-și câștige tovarăși de credință“ (Mat. 23 v. 15).

Imi aduc aminte de o vreme, de curând trecută. Sosise ziua mare a desrobirii Stam în Alba Iulia și așteptam, ca din piață să suim spre cetatea lui Mihai. Pornesc căruțele aducând pe prelații noștri. Am văzut alături de fericitul în Domnul Episcopul Ioan I. Papp, pe P. S. Păr. Episcop Hossu dela Gherla. În inima mea de dascăl a încolțit floarea nădejdiei, că acum va fi sosii momentul să se spele păcatul lui Atanasie Anghel, căci la Alba Iulia s'a început tradarea și tot aici — credeam eu — se va răscumpăra greșala. Amară

înșelăciune! La Alba Iulia, în acele sfinte momente, tot corifeii uniți au căutat să profite. Din ziua mare a re-deșteptării au tras folos unchi și nepoții Blajului Știm ce a urmași și ce s'a urmărit. Noroc, că stâlpii adevăratului românism au fost la locul lor.

Cunoaștem și patriotismul mare al gr.-catolicilor. Cazul încoronării, tot la Alba-Iulia a Regelui întregitor de neam și țară.

Au trecut ani de atunci! Câte nu s'au scris, câte fărădelegi ale trecutului nu au fost scoase la lumină?! Rezultatul? Aproape nimic, căci cei ce au gustat din mana Budapestei, și Romei papale rămân surzi și orbi la ori ce glas de chemare al maicii iubitoare, care zadarnic își așteaptă la cămin copiii rătăciți!

În schimbul unei adevărate căinți și a revenirii, și în loc de a ruga pe Bunul Dumnezeu, ca păcatele lor și ale părinților lor să nu le socotească, se mărturisesc și pe mai departe, ba și mai crâncen de „fii acelora ce au omorât pe proroci“ (Mat. 23 v. 31), deci și lor li s'ar putea zice cuvântul Domnului dela Matei 23 v. 33.

Vom dovedi, că sunt fiii ai acelorași părinți! Cel ce nu trăiește cu elemente rom.-catolice și gr.-catolice într'o comună, nici nu poate așa ușor pătrunde în sufletul lor. Ei sunt întâi catolici și numai în al doilea loc români! Iați un caz:

Pelerinajele ce se fac anual dela Reșița-Radna și Orșova-Radna, toate au calea prin Brestovăț, carele este cheia Lipovei dinspre Lugoj. Aici se văd multe. Să văd lucruri dureroase, și ori care Român cinstit le-ar vedea ar suspina de durere. Vezi tu în armata cruciadelor catolice, între negreșele de alt neam, cum haina națională românească este terfelită. Scârboasă și desonorantă privești!

Am văzut, cum poporul românesc în întregime, în loc să vină la altarul bisericii ortodoxe, a intrat în biserica catolică de aici, — al cărei preot nici nu știe și nici nu dorește să știe un cuvânt românesc. Când am văzut, cum sunt întâmpinași și apoi conduși la biserică și de aici spre capătul satului, români în haine românești în *frunte cu un preot șovinist ungar*, fără să vreau mi-am adus aminte de cuvintele dela Ioan 10 v 4-5: Oile mergeau după cel străin; nu cunoșteau glasul lui și totuși mergeau după cel străin. Cum să-mi explic? Mi-am zis apoi, că unitul întâi este unit și nici de cât român. *Pelerinii din chestie erau din comuna Budinț*. Rușinați de către unii dintre credincioșii noștri de aici, în anii următori sau ferit de a mai intra în biserica rom.-catolică. Le era teamă, că vor fi batjocoriți de locuitori ortodocși de aici.

Am și alte dovezi zdrobitoare pentru cei ce conduc biserica uniată din Lugoj, dar le las pe altă dată.

Să vedem cum stau lucrurile și *cu trecerile*. Ori unde este un „uniat“, fie în funcție de stat, fie altceva, pândește ca și pantera să se arunce asupra sufletelor ce li se par a fi nemulțumite în cadrul Bisericii noastre. Se furșează ca reptila; stau la pândă „tupilași“, ca apoi să se repeadă în spatele creștinului nemulțumit și să-l tragă în „raiul uniat“. Nemulțumiți au fost, sunt și vor fi, dar nu urmează, ca de aceasta slăbiciune să se folosească pentru răpirea oilor din staul. Neatenția păstorului o pândește și lupul.

Vrea „Stonul Românesc“ dovezi? Cazul Bucovăț, oare îl fac uitat? Ce erau să facă și la *Stanclova*, de nu se prindea mișcarea? Ce li s'a spus oamenilor din *Topolovățul-Mare la Lugoj?*

„Doauăzeci și cinci familii și destul“. Făgădaș:

vă facem biserică ș. a. Micile și neînsemnatele divergențe sunt bine pândite, ca la moment potrivit să sară ca lupii în stână. E bine așa? Apoi uniații din Lugoj se mai fac și „mironosițe“. Nu știu nimic!!!

Tactică papistășească! Vrea „vorbă de frăție românească?“ Li-e frică a răspunde invitației, de teamă că va eși la iveală arma de luptă, care lovește în spate, și în mod laș caută să dărâme altarul Ortodoxiei.

Rătăcirile lor, a unișilor, o văd chiar și unii din membrii clerului lor, cari spun: Trebuie să ne adunăm, noi cei mici, să cerem revenirea la matcă! Aceștia văd, dar văd și cei mari, că la 1700 s'a comis cel mai fidiolos act de desbinare între frații de același sânge.

Eu zic, că până li-se fac plocoane și li-se dă atenție acestor transfugi dela credința cea adevărată, până atunci caută a ne impunge în coaste de câte ori li se va oferi cazul.

În forma aceasta zadarnic se cântă „hora frăției“ pe acest pământ al scumpei Românie. Marii noștri conducători de azi au chemarea ca, pe lângă întronarea demnității naționale, să dărâme și păretele cel din mijloc, al vrajbei între sufletele românești! Dacă unișii nu vor voi să revină la matcă, n'au decât să-și schimbe și forma cultului: *dece cina Tatălui o mânăncă la masă străină? Să fie desăvârșit „catolici“!* Nu se poate șede mai departe pe două scaune, numai lanus a avut două fețe și unișii noștri!

Li-am întins, todeauna în decursul activității mele publice mâna frățească; în schimb am primit palme peste obraz, căci ce sunt alia decât palme, diferitele pretexte și forme sub cari i-și recrutează credincioșii?! Delegațiile de oameni, cari se prezintă pentru sfat la „stânta Episcopie uniată“, nu todeauna stau din cei mai de treabă oameni! Așa de departe s'a ajuns încât, dacă dintr'o nebăgare de seamă, nu ai salutat pe cutareva „creștin“, îi replică: „Mă duc, mă unesc“. Dovadă, că ușile Episcopiei din Lugoj sunt deschise și stau ca mrejele pescarilor, gata de pescuire! Până când această ducere în eroare a bietului român?.

Biserica străbună, trăește astăzi aievea, prin desbinarea pricinuită de unieși, vechea poveste a „Calului troian“ furișat în cetatea sufletului românesc!

Altă dată mai multe.

Alte gânduri despre cântarea bisericească la noi.

De diaconul Oct. Lipovan, profesor.

Cântarea bisericească ortodoxă, audiată în biserică din Vechiul-Regat, ne face să credem, că melodiile de acolo sunt străine de ale noastre, și incomparabile ca tonalitate, mers ritmic, formă; interpretarea lor ne lasă impresia, că începutul se contopește cu tratarea melodiei, iar finalul ar fi o simplă oprire, fără cadență perfectă.

Același impresie ar avea-o, la auzul melodiilor noastre bisericești, un ortodox creștin din Vechiul-Regat, nefiind familiarizat cu aceste intervale melodice, cari au o regularitate, o disciplină în interpretare. Cromatizmele, sau alterațiile cu intervale mărite, micșorate, cari predomină cântările din Vechiul-Regat și cari sunt caracteristice, orientalizmul popular, cum ar fi de exemplu gargarizmele turcești și egiptene, cari au un specific al lor național; totașa și la Ro-

mâni noștri din Transilvania s'a creiat o originalitate românească pe teren ortodox muzical, departe de curentul pur oriental, neadmițându-le nici mediul de viață, nici curentul *armonic*, care adie din Apus și Orient, să-și schimbe sentimentul muzical moștenit din străvechime.

Muzica bizantină, influențată de muzica grecească, ale cărei melodii sunt aglomerate de ornamentele populare orientale, a avut repercursiune asupra melodiilor bisericești a Vechiului-Regat, care aproape a asimilat orientalizmul popular cu cel bisericesc. La noi, în eparhia Aradului, se observă influința melodiilor bisericești asupra celor populare, născându-se o originalitate a noastră, ortodoxă românească, care a rezistat atacurilor protestante. Deci melodia populară, la noi, trăește în înrudire cu cea bisericească, devenind specificul nostru ortodox românesc.

Muzica creștină, la început, a folosit stilul recitativ, creindu-se psalmodia, care nu putea încadra ornamentele și gargarizmele orientale, fiindcă împiedeca dicțiunea clară a psalmilor. Din variantele tonale născându-se apoi cele 4 tonalități s'au glasuri, aceste mai târziu s'au complectat la 8 glasuri bisericești. Această muzică creștină-ortodoxă își păstrează scheletul original prin cântarea unisonică, formându-se forma melodică, ce a radat și asupra altor popoare creștine, îmbrăcând haina melodiilor populare cu care conviețuiește.

Noi știm, că organizațiile vechilor creștini a veltuit izolat de socialismul evreesc și păgân, cari persecutau pe creștini și dogmele lor; prin urmare, în creația începutului de viață melodică bisericească, muzica evreiască, și cea păgână nu a contribuit cu nimic la începutul melodiilor creștine.

Dacă analizăm scheletul melodiilor bisericești și forma lor din eparhia Aradului, și vom continua de a examina și pe cele din Ardeal, Vechiul-Regat în direcție spre muzica bizantină, ajungem la covingerea despre o asemănare ce există între glasurile din diferitele variante: e firul *specificul ortodox*, care trece prin ele, prin toate.

Progresul muzical bisericesc din eparhia Aradului, așa ni se pare, a fost mai accentuat, fiindcă românii de aci trăiau în idealismul național, aveau singura mângăiere în biserică și se îndeletniceau în mare măsură cu studiul muzicii bisericești, care se revârșea și în melodiile populare.

Putem face, deci, o concretizare cu privire la noi: influința muzicii bisericești în strânsă legătură cu cea populară, a creiat în eparhia Aradului acest specific original, care va avea viitor în progresul muzicii ortodoxe și național-românești.

La noi, nici nu se poate altfel câtă vreme, în dumineci și sărbători, la serviciile divine, poporul cânta în biserică glasurile, iar hora, doinel: le cântau în curtea bisericii. Trebuie deci să se evidențieze înrudirea melodiilor bisericești cu ale celor populare, dezvoltându-se conform mediului popular.

D-l M. Vulpescu, într'un articol de muzicologie cu titlul „Influințele străine în cântecul popular românesc“, susține că, muzica bisericească din Vechiul-Regat este venetică, iar muzica bisericească din Transilvania este populară. E prea adevărat!

Muzica bisericească a eparhiei aradului s'a dezvoltat pe baza scheletului ortodox tradițional, străvechiu. Nu e creație numai a simțului muzical popular; iar influința melodiilor orientale, care a veltuit

puțin timp pe aceste meleaguri, nu a pătruns-o în mod exclusiv, ci adaptându-se simțului muzical popular, a dat naștere specificului ortodox și românesc de aici, afirmându-se și ca un factor de rezistență în fața religiei și muzicii catolice și protestante.

Dovada cea mai vie o avem la gr. cat. noștri cari, fiind, „mai catolici decât papa“, urmăresc de a instaurea catolicismul pur; dar se lovesc meren de rezistența cântărilor bisericești, de o originalitate românească ortodoxă, de care nu sunt în stare de a se desbăra.

Orice încercare de a introduce melodii neobișnuite în concepția firească a simțului muzical din eparchia aradului, ar însemna o revoluție în domeniul muzical bisericesc, revoluție la care ar reacționa muzica populară și simțul muzical etnic, care cu timpul ve elimina motivele melodiilor străine și își va reclama păstrarea moștenirii de până aci în toată curăția și frumusețea ei.

Predica pentru tineret

De pr. A. C.

E îndeobște cunoscut, că predica bună este cel mai puternic mijloc educativ pentru generația tineră.

Dar care predică are efect mai adânc, binefăcător asupra tineretului? Cert e, că nu toate predicile bune, rostite înaintea auditorului matur, sunt de asemenea bune și potrivite pentru tineret. Experiența mai îndelungată a arătat, că pentru elevi trebuie să fie rostite cuvântări acomodată simțirii și interesului lor. Fără îndoială, fiecare catihet sau preot își dă seamă și ține cont de acest postulat. La noi,*¹) în ultimul timp, s'a introdus un obicei admirabil de a săvârși, pentru elevi, mai de dimineată Sf. Liturghie, însoțită de o predică potrivită. Dar chiar aici mai ales, se naște întrebarea: ce fel de predică e mai potrivită, după formă și conținut, pentru tineret? De sigur chestiunea ridicată e de mare importanță și nu poate fi rezolvată cu o trăsătură de condei. Ceeace de altfel nici nu încercăm să o facem. Preocuparea noastră de față are în vedere mai mult să facă cunoscut cetitorilor noștri câteva opinii, chiar ai tineretului, în chestiunea aceasta. Pentru aceea folosim experiența altora și anume a unui catihet din Polonia, care a făcut o anchetă printre tineretul școlar, aparținător diferitelor clase, cu privire la predicile tineretului.

Rezultatul acestei anchete, fără îndoială, are importanță și pentru noi și iată de ce: Și tineretul nostru trăiește azi în aceeași atmosferă socială, cu aceleași preocupări, cu aceleași emoții, ca și tineretul polon.

De aceea, opinia și dorința exprimată de tineretul vecin putem să o considerăm, în parte, ca reflex al dispoziției și preocupării tineretului nostru.

Mai întâi arătăm părerea tineretului referitor la efectul cuvântărilor, în general. Iată ce se spune: „Se pare că nici clerul însuși nu și dă seama pe deplin despre însemnătatea și puterea predicilor. Predica e prima cauză de autoanaliză nu numai pentru ascultători, ci și pentru însuși cuvântătorul. Deși de obicei foarte puțini predicatori sunt, cari își dau silință să constate durabilitatea dispoziției sufletești, pricinuite de predica bună“. Constatarea aceasta cu greu poate fi desmințită. Deci

păcătuesc mult aceia C. Părinți, cari se sue pe amvon fără pregătire temeinică. „Predica este o forță spirituală de primul rang, care nu poate fi comparată nici pe departe cu cuvântări de altă natură. În puterea predicii se adaugă și greutatea autorității Bisericii și preotului, servitor al Domnului, fără considerare la valoarea personală a dânsului. „La predica înțeleasă se spune, că e bună, dar astfel de predici sunt prea puține“. Trist dar adevărat, așa este acolo, unde s'a făcut ancheta, dar la noi?...

Toate observările tineretului referitor la predică pot fi împărțite în două grupuri distincte. La primul grup aparțin acelea, cari se referă la partea exterioară a predicii, tehnica rostirii ei. Iar celalalt grup se referă la conținutul predicii.

Din observațiile de categoria primă se vede, că tineretul se interesează de durata cuvântării. Părerea comună a tineretului este pentru predică de durata de 10-15 minute. Numai în timpul postului, în timpul pregătirii pentru mărturisire și împărtășire, tineretul se impacă cu predici și mai lungi. Rostirea predicilor peste tot trebuie să fie expresivă, pronunțarea clară, fără ca să înghită sfârșitul frazelor. Vocea predicatorului să fie sonoră și plină, ca auditorul să nu fie silit să-și forțeze auzul. Nu-i place nici predicile rostite cu vocea tare.

Predica rostită fără sinceritate, cu pafos exagerat, cu declamație artificială irită tineretul. La toate acestea tineretul e foarte sensibil și ușor descifrează neajunsurile pomente. Gesticulația exagerată, care nu corespunde nici sfințeniei locului, nici conținutului predicii asemenea are un efect supărător. „Teatralismul exagerat cum și sentimentalismul nesincer, adeseori, servesc drept cauză pornirii contra predicii,“ așa spune o studentă. Tineretul ascultă cu plăcere predicile rostite clar, liniștit, în felul conversațiilor prietenești. „Cel mai mare efect va avea asupra ascultătorilor acela predicator, care știe vorbi simplu și cu miez, exprimând cugetarea adâncă, dar disecată, în forma unei convorbiri particulare și totuși serioase.“

Ceeace privește părerea tineretului asupra conținutului predicilor, trebuie să subliniem, că și cei mai infectați de liberă cugetare, au, totuși, mult respect pentru evanghelie. De aceea predicile, la baza cărora stă tema evanghelică, sunt ascultate cu mai mare interes: „Cu tot curajul pot să afirm, scrie unul, ca cele mai interesante, mai simțite și mai adânc întipărite în sufletul meu sunt predicile, cari au avut la bază evenimentele și învățăturile evanghelice, aplicate la viața noastră“. Tineretul, deasemenea, cere îndrumări și sfaturi practice pentru desvoltarea în el a virtuților creștine.

În general tineretul are voința îndreptată spre bine. E capabil să-și dea seamă și de însușirile sale rele. Încearcă să se elibereze de ele. Cere dela predicator, ca nu numai să i arate slăbiciunile, sau patimile, ci și calea de îndreptare, prin arătare frumuseții virtuților creștinești. Tineretul atribuie mare însemnătate educativă exemplelor potrivite și bine utilizate în cadrul predicii. Exemplul viu rămâne, ani întregi, în memoria ascultătorilor și adeseori servește ca punct de plecare pentru formarea personalității; este o stea de orientare în chestiunile etice. „În predică — spune altul — s'ar cuveni să fie mai des luate teme din viață, sprijinindu le cu exemple corespunzătoare din viața sfinților și a oamenilor virtuțioși (ca Pasteur, Foch etc.), cari fiecare lucru îl începeau cu rugăciune și cari au

*¹) la cine „noi“?

știut să mulțumească lui Dumnezeu pentru binefacerile primite“.

Predica pentru tineret, după părerea participanților la anchetă, ar trebui să atingă și să lumineze din punct de vedere creștin, toate problemele care frământă tineretul și de care el se lovește în viața de toate zilele. Materialul pentru astfel de predici poate fi câștigat din conversații cu tineretul, din reviste, ziare, cărți și din evenimentele zilei.

În sfârșit, tineretul cere, ca predicatorii să i stea într'ajutor pentru lămurirea adevărilor religioase, pentru întărire atunci, când îndoelile copleșesc pe cei slabi. Dar celce predică de unde va ști frământările tineretului? Fără îndoială, numai contactul cât mai strâns îi dă posibilitatea să i cunoască viața sufletească în tot ansamblul ei. Iată în general părerile mai caracteristice ale tineretului referitor la predică.

Ce concluzii putem să tragem noi din toate aceste? În primul rând, trebuie să recunoaștem, că tineretul așteaptă o predică bună, un cuvânt viu plin de învâțătură. În majoritatea cazurilor nu e satisfăcut de predică fără duh, deci ea e fără efect. Pentru aceea predicatorii, spre a nu pierde influința asupra tineretului, trebuie să dea atențiune deosebită pregătirii cuvântărilor. E necesar ca, în fiecare cuvântare, predicatorul să pună o părticică din sufletul său. Zilele noastre de frământări întinse produc tot mereu probleme noi și pentru tineret. De aceea, dacă dorim să fim ascultați, și ca să avem cât de mic răsunset în inima ascultătorilor, nu ni-e permis să ignorăm problemele ridicate. Numai cuvântul cald, înrudit cu viața și bazat pe învățătura lui Hristos, va ajuta, ca un far luminos, tineretului să găsească adevărata cale în viața lui mult frământată.

Ridicarea pavilionului național la școala normală din Timișoara *)

De: Pr. Mel. Șora.

Ziua de 22 Mai c. a fost o zi de mare praznic în viața școlii normale din Timișoara: ridicarea pavilionului național al stolului dela această școală. Încă în dimineața zilei, elevii străjeri, îmbrăcați în mare parte, în pitorescul port național, făceau, sub supravegherea profesorilor comandanți, pregătiri pentru serbarea zilei, care a început la ora 11.30, în prezența comandantului de Divizie General Al. Bunescu și a comandantului străjer de județ inspector Vasile Mioc, cărui i s'a dat raportul obicinuit, de către comandantul stolului prof. Gh. Buzulică. La serbare a luat parte, pe lângă reprezentanții autorităților, și delegații dela școlile secundare și primare din loc., corpul profesoral precum și un numeros și select public.

Serviciul religios a fost oficiat de Sf. Sa păr. prof. Melentie Șora, iar răspunsurile liturgice au fost date de corul școlii, sub conducerea profesorului comandant Ioachim Perian.

După binecuvântarea, stropirea cu aghiasmă și predarea steagului la mâna comandantului de stol, păr. confesor în câteva cuvinte alese și cu temeiul imploră binecuvântarea cerului peste sprâjinul efectiv, pe care-l aduce „Straja Țării“ în favorul educației religioase

*) Publicăm aceste informații, — pentru orientarea cititorilor despre serbări naționale, de cari avem și în Arad, — d'abia cu întârziere, în lipsă de spațiu.

morale, întru disciplinarea vieții școlare, în statornicirea dragostei pentru virtuți, ȚARĂ, TRON și REGE.

Programul se desfășoară cu toată solemnitatea. Simbolicul Treișorilor se înalță biruitor și fâlfăie chemător în bătaia razelor solare. Acordurile Imnului Regal înalță sufletele.

Comandantul profesor Gh. Buzulică face un scurt istoric al Străjii Țării dela această școală și, în cuvinte însuflețite, accentuează că deodată cu ridicarea pavilionului se așează la granița de Vest a țării o ouă platră de temelie a României de mâine.

Domnul Director comandant al școlii Șt. Petrescu apreciază, în alese cuvinte, noua organizare a tineretului care ajută școlii în scopul ei de a forma oameni întregi, cari să-și știe face datoria față de Rege, Țară și Tron.

Asigură înalta asistență de străduința ce s'a depus și se depune la această școală pentru atingerea acestui scop și mulțumește, în numele școlii, distinșilor oaspeți pentru delicata atenție, manifestată prin prezența lor.

Un frumos și însuflețit discurs a rostit dl Comandant de Divizie General Al. Bunescu, adresat elevilor străjeri, în care arată marea lor misiune în apostolatul ce-l vor îndeplini ca învățători și feliicită conducerea școlii pentru străduința depusă întru educarea lor.

Drept încheiere dl comandant de Legiune Insp. Vasile Mioc rosteste un documentat discurs asupra rolului, pe care l-a avut și îl are străjerul în viața neamului Românesc dela Mircea Basarab, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și până în zilele noastre, indicând generațiilor de azi datoria lor sfântă, de a se pregăti să fie vrednici de a lega firul istoriei, în același linie dreaptă de dragoste pentru Țară, Neam și Rege, cu a strămoșilor lor.

În clipele acestea, gândul tuturor se îndreaptă, ca un omagiu, spre marele Străjer M. S. Regele Carol al II-lea.

Cu o mică agapă, aranjată cu gust în sala profesorală a școlii, serbarea oficială ia sfârșit.

În după amiaza acelei zile o serbare străjerească, aranjată între orele 5 — 7 în grădina școlii, în prezența dlui comandant de Legiune Insp. V. Mioc, reprezentanții autorităților a corpului profesoral, și un select public, a descrețit frunțile. A adus veselie și voie bună, ca o binecuvântată răsplată pentru laudabila prestație în cele ale Străjeriei.

Ziua aceasta va rămâne neștersă în sufletele noastre.

Despre ce să predicăm?

19. Iunie. Dumineca tuturor sfinților. Ca o încheiere a sărbătorilor în cinstea Invierii, biserica săvârșește azi pomenirea tuturor sfinților. Cine au fost acei pe cari în pomeniște azi biserica în slujbele sale?

Mulți oameni au fost în lume preamăriți și puternici, cari au sguduit împărății și neamuri întregi. Mulți avuți, cari nu știau numărul bogățiilor lor. Mulți înțelepți cari prin luminarea minții lor au ajuns să cunoască multe taine ale cerului și pământului. Totuș, nu pe aceștia îi prăznuim azi. Dimpotrivă, se preamăresc azi acela, pe cari lumea mai nu i-a cunoscut,

ori cunoscându-i, nu arareori a zis că sunt smintți, prigonindu-i chiar până la moarte. (Cor. 11³⁷).

De aci cunoaștem prin urmare, că nici mărirea nici puterea, nici bogăția, nici înțelepciunea acestei lumi, nu formează moștenirea vecinică a omului și că toate acestea rămân la marginea mormântului. De aci 'ncolo, altceva este necesar. Tocmai aceea, pentru ce se prăznesc azi toți sfinții.

Smerenia, răbdarea, curățenia sufletească și trupească, iubirea de Dumnezeu și aproapele, faptele bune; în acestea să ne îmbogățim.

De le-am dobândit acestea, chiar de n'am fi nimic pentru lume, vom avea la Dumnezeu astfel de răsplătire, cu care nici o mărire și fericire pământească nu se poate asemăna.

Cugetându-ne la viața celor ce sunt pomeniți azi de Biserică, să ne întrebăm, oare noi putem zice — străbătând întregul șir al sărbătorilor împreunate cu Învierea — că am ajuns mai slobozi de păcat, mai curați de tot ce-i pământesc și trupeșc, mai apropiați în duh, de tot ce-i duhovnicesc și ceresc? Acestea sunt roadele cari trebuie să se vadă în viața noastră, după atâtea prăznuiri sfinte, după atâtea semănături de semințe alese și curate.

Sfinții pe cari îi preamărim, nu vor putea primi cu bucurie laudele noastre, văzând că frații lor pământești, cheltuiesc în mod ușuratec moștenirea harică atât de scumpă și scump plătită prin jertfa Fiului, nevrednici făcându-se prin viața lor potrivnică voinții Tatălui ceresc.

Dacă șirul sfințelor sărbători pe care-l încheiem azi, a început cu pomenirea căderii lui Adam și prin el a noastră a tuturor, este potrivit, ca încheierea să o facem cu începutul sculării din căderile noastre, lucrând cealaltă vreme a vieții noastre cu toată sârguința și curățirea, la zidirea mântuirii noastre veșnice.

Cronică

„Restaurația” — marea sărbare națională de 8 Iunie — acum în al optulea an dela urcarea Majestății Sale Regelui Carol II pe Tronul Înaintașilor Săi — a fost prăznuită de Țara întreagă, în proporții și cu însuflețire din ce în ce mai mare față de trecut. Praznicul d'acum a avut în sine mai mult decât semnificația aniversării unei reveniri în drepturile la Tronul României. Prin praznicul d'acum s'au într'aripat nădejdi, în parte realizate de guvernul nostru iubit, și, în alta parte, de acelea nădejdi, cari are să le realizeze prin Tineretul Țării, pe care Majestatea Sa, într'un chip atât de stăruitor și atractiv, a știut să-l atragă, organizeze și îndrume, către împlinirea datorilor patriotice.

Țara întreagă a sălțat de bucuria zilei, ca și în așteptarea sigură a realizării de mâine a nădejdilor de mai bine, pe cari cu toții le întrezărim. Și, în semnul acestor nădejdi, legate de persoana augustă a Majestății Sale, zicem și noi:

Doamne, mântuește și miluește pe preainălțatul și de Hristos iubitorul Regele nostru Carol al II-lea!

Informațiuni

DI Borzea Gheorghe, picher din Gara Pecica, ne scrie, că nu este unier, după cum era informația noastră din No. 15 a. c. La dorința D-sale rectificăm, că nu a avut și nici nu are nici o legătură cu biserica catolică, fiind născut din părinți ortodocși, iar familia deasemenea îi este ortodoxă. Adăugăm: foarte bine! Oficiul parohial al locului să-i atragă luarea aminte asupra rectificării prezente.

† **ANTONIU SEQUENS** profesor i. r. și compozitor, fost profesor de muzică și cânt al Institutului teologic și pedagogic diecezan ort. român din Caransebeș, mai apoi al Șc. normale de stat „Ioan Popasu”, fost dirijor al Soc. rom. de cânt. și muzică, membru fondator și de onoare la diferite societăți culturale, artistice, etc., decorat cu Răsplata muncii cl. I. pentru învățământ, după lungi și foarte grele suferințe, împărțit cu sf. taine ale cuminecătorei, a adormit în Domnul, în Ziua Eroilor, în al 78-lea an al vieții și 35-lea an al căsătoriei. Rămășițele pământești i-au fost depuse spre vecinică odihnă, la 3 Iunie, în cimitiul ort. rom. din Caransebeș, după ce prohodul s'a săvârșit în Biserica ort. română Sf. Ioan din cimitir.

Odihnească în pace!

Poșta Redacției

Oficiile parohiale și toți cei ce trimit înștiințări de publicat — pentru concurse, licitațiuni și altele de acest fel — să nu le mai trimită Redacției, ci pe adresa: Pr. Gheorghe Popa, administratorul revistei. Altmintea nu vom fi de vină dacă publicațiile nu se vor face la vreme.

Dlui P. F., Str.: Scrisoarea și manuscrisele, primite. Exemplarele din „Apologetica” trimite-le părintelui D., cu indicația destinației. Redactorul e absent, pentru o vreme, din Arad.

Comunicat

Nr. 3147/1937.

În baza ordinului No. 3965/1938 al V. Consiliu Central bisericesc și în legătură cu comunicatul No. 947/938, privitor la revista antialcoolică „Temperanța”, prin aceasta se dispune Cucernicei Preoțimi:

Să studieze nouile statute ale „Temperanței”, publicate în revista cu aceeaș numire (Nr. 5—7 din 1937 pag. 17—20). Dacă n'ar fi revista la îndemână, s'o ceară dela Liga „Temperanța”, București Calea Griviței 64, și avându-o P. C. Preoți să-și dele toată colaborarea acolo, unde vițiul alcoolismului — care, la noi a început a se reduce — nu s'ar fi stins.

Arad, 23 Maiu 1938.

ss. **Andrei**
Episcop

ss. **Dr. Gh. Ciuhandu**
consilier ref. eparhial

Nr. 4896/1938.

Comunicat

Invităm pe Cucernicii Preoți, ca în cadrul unei cuvântări în biserică, când vor fi adunați mai mulți credincioși să îndemne populația la mai multă blândețe față de animale și să le reamintească sancțiunile nesocotirii lor, prevăzute și pedepsite conform dispozițiilor Art. 593 și 594 din Codul Penal Regele Carol al II-lea.

Pentru mai bună orientare a credincioșilor să se citească articolii suspomenți din Codul Penal.

Arad, la 19 Mai 1938.

Mihal Păcățlan

Consilier referent eparhial

Nr. 4932/1938.

Comunicat

Sfântul Sinod, cu adresa No. 1404/938 Ne face cunoscut că pentru anul 1939, data sfințelor Paști se va prăznui în Duminica din 9 Aprilie.

Ceeace comunicăm spre conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 31 Mai 1938.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad

Secția Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna”

No. 3/1938.

Convocare

Secția Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna”, având binecuvântarea P. S. Părinte Andrei, va ținea Joi 23 Iunie 1938, orele 10 a. m., Adunarea Generală extraordinară pentru modificarea Statuteilor Fondului de ajutor.

Având în vedere însemnătatea obiectului pus, rugăm pe Cucernicii preoți din Eparhia Aradului să participe la această adunare în număr cât mai mare.

Arad, la 6 Iunie 1938.

Preot-președinte :
Florea Codreanu.

Preot-secretar :
Nicolae Cimpoieș.

Secția Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna”

No. 4/1938.

Convocare

Adunarea Generală ordinară a Secției Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna” se va ține, cu binecuvântarea P. S. Părinte Andrei, în ziua de Joi 23 Iunie 1938, orele 8 a. m., în sala mare a Academiei Teologice din Arad.

Ordinea de zi :

1. Serviciul chemării Sf. Duh în catedrală.

2. Deschiderea Adunării.

3. Raportul secretarului.

4. Raportul casierului.

5. Raportul comisiei de control despre gestiunea fondului de ajutor.

6. Propuneri, care vor fi prezentate biroului (pe adresa Of. Parohial ort. rom. Arad, str. Meșianu No. 16) în scris cu cel puțin două zile înainte de adunare.

Cucernicii preoți din Eparhia Aradului ca membri ai acestei Secții sunt rugați să participe în număr cât mai mare.

Arad, la 6 Iunie 1938

Preot-președinte :
Florea Codreanu.

Preot-secretar :
Nicolae Cimpoieș.

Publicație de licitație

În baza hotărârei consiliului parohial din Mustești, se publică spre știre, că în ziua de 24 Iunie 1938 orele 2 p. m. în localul parohial din Mustești, se vând în licitație publică cca 450 m. de lemne (1.50 înălțime) de fag pentru foc. Prețul de strigare s'a fixat la m. (1.50 m. înălțime) 230 Lei. Întrucât prima licitație va fi fără rezultat, se va ține din nou la 29 Iunie 1938, orele 4 p. m. Doritorii cumpărători sunt invitați a se deplasa la fața locului pentru a vedea lemnele clădite. Condițiunile generale și speciale de vânzare sunt a se vedea la oficiul parohial din Mustești.

Mustești, la 5 Iunie 1938.

Consiliul parohial

Publicație de licitație

Consiliul parohial ort. rom. din Ohabatimișană anunță licitație publică pe ziua de 19 Iunie orele 16 pentru construirea gardului cu grilaj de fier la oborul Bisericii din Ohabatimișană. Devizul se poate vedea la Oficiul parohial în fiecare zi. Concurenții vor prezenta brevetul industrial. Cheltuielile de deplasare privesc pe concurenți. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia în care are mai mare încredere. În caz că la licitație nu se vor prezenta concurenți destui, Consiliul parohial va încredința lucrarea anteprenorului constructiv pe bază de calcul unitar.

Consiliul parohial.

Licitație minuendă

Consiliul parohial ort. Rom. din comuna Lupești pe baza planului și devizului aprobat de către Ven. Consiliu Eparhial No. 4208 / 938 publică licitație minuendă cu oferte închise, pe ziua de 14 Iunie 1938 ora 14 în localul Școlii primare, pentru darea în întreținere a zidirii bisericii.

1. Planul și devizul se pot vedea la oficiul parohial din Lupești.

2. Concurenții vor înalnta, odată cu oferta, garanție de 10% din valoarea lucrării.

3. Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea aceluia în care va avea mai multă încredere.

4. În caz că prima licitație va fi fără rezultat, se va ține o a doua licitație în ziua de 26 Iunie, la același oră și local.

Spese de drum reflectanții nu pot pretinde nimic.
Lupești, la 7 Iunie 1938.

Ioan Tomuția
înv.-preot